Radoslav Ivančík

Výskum kvality života príslušníkov Policajného zboru z pohľadu aspektov zdravia a zdravotnej starostlivosti[1]

Anotácia: Vychádzajúc z aktuálneho poznania javov, procesov a aktivít prebiehajúcich v súčasnej spoločnosti a analýzy prostredia, faktorov a podmienok, v ktorých príslušníci jednotlivých ozbrojených bezpečnostných zborov plnia svoje služobné povinnosti, je možné konštatovať, že príslušníci Policajného zboru predstavujú jedinečný, osobitý a nenahraditeľný zdroj, nevyhnutný pre zaistenie bezpečnosti Slovenskej republiky a jej obyvateľov. Sú to práve oni, ktorí sa svojou prácou, aktivitami, vôľou a nasadením podieľajú na zaisťovaní vnútornej bezpečnosti a vnútorného poriadku nášho štátu a na dosahovaní cieľov stanovených tomuto ozbrojenému bezpečnostnému zboru. Snahy o úspešné a efektívne fungovanie a dosiahnutie požadovaných výsledkov si vyžadujú neustály rozvoj ľudských zdrojov, ich náležité vedenie, motiváciu a podporu k aktívnemu a správnemu plneniu služobných úloh a napĺňaniu poslania policajnej organizácie. A za toto aktívne, kvalitné a úspešné vykonávanie služobných úloh zaistiť im zodpovedajúcu kvalitu života. Preto je primárnym vedeckým cieľom predloženej štúdie, s využitím relevantných metód vedeckého výskumu, hodnotenie kvality života príslušníkov Policajného zboru z pohľadu aspektov zdravia a im poskytovanej zdravotnej starostlivosti.

Kľúčové slová: Policajný zbor, kvalita života, policajti, spoločnosť, bezpečnosť, zdravie, zdravotná starostlivosť

Úvod

Každá spoločnosť nevyhnutne potrebuje k zaisteniu svojho optimálneho a udržateľného rozvoja vytvárať účinné a spoľahlivo fungujúce mechanizmy zaručovania vlastnej bezpečnosti a ochrany. Bez efektívneho, účelného a funkčného zaistenia svojej vnútornej i vonkajšej bezpečnosti sa žiadna spoločnosť nemôže kontinuálne rozvíjať, zvyšovať sociálno-ekonomickú prosperitu a kultúrnu úroveň svojich občanov a zvyšovať pocit ich individuálnej i skupinovej bezpečnosti. Z uvedeného dôvodu je jednou z fundamentálnych úloh každého štátu, aj Slovenskej republiky (ďalej len „SR“) ako zvrchovaného, demokratického a právneho štátu, nevynímajúc, zaistiť uspokojovanie potrieb bezpečnosti jej obyvateľov a ochrany ich životov, zdravia a majetku. Na plnení tejto úlohy sa významnou mierou podieľajú najmä ozbrojené bezpečnostné zbory, hasičské a záchranné zbory, civilná ochrana a záchranné služby v súčinnosti s ministerstvami, ostatnými ústrednými orgánmi štátnej správy a orgánmi miestnej štátnej správy a samosprávy. Z uvedených zložiek nezastupiteľné miesto v tomto systéme má a jedinečné úlohy plní Policajný zbor (ďalej len „PZ“).

PZ je zákonom definovaný ako ozbrojený bezpečnostný zbor plniaci úlohy tak vo veciach vnútorného poriadku a bezpečnosti, boja proti zločinnosti vrátane organizovaných a medzinárodných foriem zločinnosti, ako aj úlohy, ktoré pre Policajný zbor vyplývajú z medzinárodných záväzkov SR.[2] Policajný zbor reprezentuje špecifickú formu orgánu štátu, ktorý disponuje mnohými právomocami. Tieto sú prejavom verejnej moci. V porovnaní s inými subjektmi disponujúcimi verejnou mocou má charakter plnených úloh špecifickú podobu. Ich jedinečnosť sa primárne odvíja od zaisťovania predovšetkým vnútornej bezpečnosti a verejného poriadku, ochrany životov, zdravia a majetku obyvateľov SR. PZ však zároveň plní množstvo ďalších širokospektrálnych úloh vychádzajúcich

[1] Štúdia je spracovaná v rámci plnenia vedeckovýskumnej úlohy „*Výskum vybraných aspektov kvality života príslušníkov Policajného zboru*“, ev. č.: 13-003/2021, č. s.: APZ-OVVP-13/2021

[2] Bližšie pozri napr.: *Zákon č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov;* TITTLOVÁ, M. – MEDELSKÝ, J. *Zákon o Policajnom zbore. Komentár*. Bratislava : Wolters Kluwer, 2017; alebo HAŠANOVÁ, J. – ŠIMONOVÁ, J. – MARCZYOVÁ, K. – MEDELSKÝ, J. – PIVÁČEK, M. *Policajné právo a policajná správa*. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2020.

z príslušných zákonov, predpisov a interných normatívnych aktov.[3] Participuje napríklad na zaisťovaní vonkajšej bezpečnosti štátu, na regulácii spoločenských vzťahov prostredníctvom dodržiavania právnych predpisov, na poskytovaní služieb občanom, na plnení úloh v čase výnimočného stavu alebo núdzového stavu a pod.

Plnenie týchto mimoriadne dôležitých úloh v reálnej praxi je v nadväznosti na neustále prebiehajúce zmeny v bezpečnostnom, politickom, ekonomickom, sociálnom, technickom, technologickom či environmentálnom alebo v akomkoľvek inom prostredí v súčasnosti ovplyvnené predovšetkým:

- rastúcou zložitosťou profesijnej činnosti príslušníkov PZ a vznikom nových, relatívne samostatných druhov policajných služieb a špecializácií;
- nepriaznivo sa vyvíjajúcim stavom, štruktúrou a dynamikou kriminality a jej prejavmi, hlavne organizovanosťou, kvalifikovanosťou a sofistikovanosťou, ale aj zvyšujúcou sa agresivitou a brutalitou páchateľov;
- rastom štandardných i neštandardných foriem medzinárodného organizovaného zločinu a foriem zločinnosti,
- zvyšujúcou sa konfrontáciou s dôsledkami ekonomických, sociálnych, bezpečnostných alebo environmentálnych javov a procesov majúcich často nadnárodnú alebo globálnu povahu (napríklad masová nelegálna migrácia, terorizmus, finančné a hospodárske krízy, ekologické katastrofy, epidémie, pandémie atď.)
- rastúcimi nárokmi na osobnostné kvality príslušníkov PZ, na ich morálku, charakter, vzdelanie, ako aj flexibilitu a kreativitu v profesijnej činnosti;
- rastúcimi požiadavkami na ich fyzický, psychický a zdravotný stav, na ich vytrvalosť, odolnosť a sebaovládanie;
- oprávnenými očakávaniami verejnosti súvisiacimi s mravnou, etickou a sociálnou vyspelosťou, a to nielen policajtov vo výkone služby, ale rovnako tak aj policajných manažérov zastávajúcich vedúce pozície na všetkých stupňoch riadenia policajnej organizácie;
- rastúcou fluktuáciou a zvyšujúcim sa počtom nových, začínajúcich policajtov, ktorí len postupne získavajú profesijné skúsenosti, nadobúdajú nové spôsobilosti, vytvárajú si vlastnú hodnotovú orientáciu a vzťah k policajnému povolaniu.[4]

Je samozrejmé, že úroveň napĺňania tohto veľmi náročného a zodpovedného poslania policajnej organizácie a zákonom stanovených úloh podmieňuje úspešnosť výkonu policajnej činnosti, a tým aj celkovú spokojnosť občanov s prácou polície. Aby PZ dokázal adekvátne reagovať na nové trendy vo vývoji kriminality i na aktuálny vývoj v spoločnosti a dosahoval požadované ciele, aby plnil zadané a z legislatívy vyplývajúce úlohy a bol úspešnou a rešpektovanou organizáciou, je nevyhnutné, aby kvalitne a efektívne fungovali všetky prvky policajného systému. Osobitne dôležité je, aby správne fungoval manažment ľudských zdrojov a PZ disponoval adekvátnymi ľudskými zdrojmi, čiže zodpovedajúcim policajným personálom, a to tak z hľadiska kvality, ako aj kvantity.

Z uvedeného preukázateľne vyplýva, že jedným zo základných predpokladov a zároveň nevyhnutnou podmienkou pre úspešné plnenie úloh stanovených policajnej

---

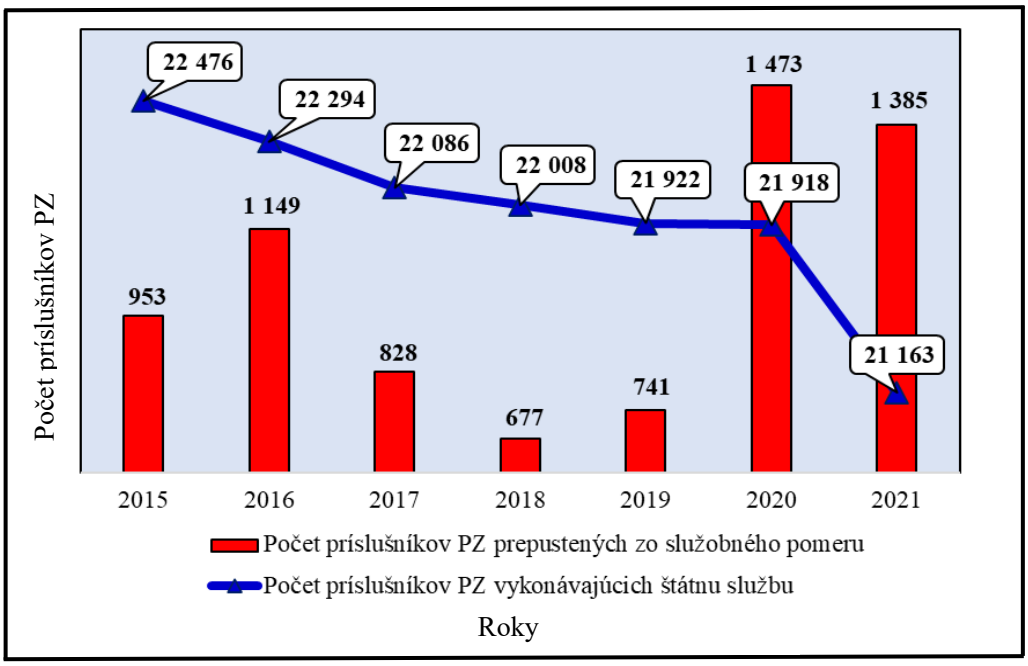
[3] Bližšie pozri napr.: MARCZYOVÁ, K. – HAŠANOVÁ, J. – STRÉMY, T. – ŠIMONOVÁ, J. a kol. *Policajné právo*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2019; MEZEI, J. – ŠIMONOVÁ, J. – NOCIAR, J. – DINIČ, J. – FUFAĽ, I. *Štátna služba a služobný pomer príslušníkov Policajného zboru*. Bratislava : Wolters Kluwer, 2018; alebo KRÁLIK, J. – KRÁLIKOVÁ, K. *Polícia (v slovenskej spoločnosti)*. Brno: Tribun EU, 2016.

[4] Pre porovnanie pozri: Zákon č. 73/1998 Z. z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície v znení neskorších predpisov; Kolektív autorov. *Profesia policajta*. Bratislava : Akadémia Policajného zboru, 2000; alebo HAŠANOVÁ, J. *Policajná správa*. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2018. 304 s. ISBN 978-80-7380-733-7.

organizácii v oblasti zaisťovania vnútornej bezpečnosti a vnútorného poriadku nášho štátu, ako aj ochrany občanov SR, ich zdravia, majetku a životného prostredia, je dostatočný počet kvalitných a kvalifikovaných príslušníkov PZ v štátnej službe. To v konečnom dôsledku predpokladá vysokú personálnu naplnenosť vo všetkých organizačných zložkách a na všetkých úrovniach vedenia a riadenia PZ kompetentnými, vzdelanými, vycvičenými a policajnému povolaniu náležite fyzicky zdatnými, psychicky odolnými a zdravotne schopnými policajtmi.

Úroveň personálnej naplnenosti a miery stabilizácie skúseného, kvalitného, vzdelaného a odborne, fyzicky i psychicky pripraveného a vycvičeného policajného personálu je významným spôsobom ovplyvnená spokojnosťou, resp. nespokojnosťou policajtov s kvalitou ich života v úzkej súvislosti s ich povolaním, predovšetkým s vytvorenými pracovnými podmienkami a finančno-ekonomickým, materiálno-technickým a sociálnym zabezpečením a v neposlednom rade aj poskytovanou zdravotnou starostlivosťou. Miera tejto spokojnosti či nespokojnosti sa následne priamo úmerne odráža aj na ich záujme (ochote) dlhodobo vykonávať štátnu službu v PZ, resp. zotrvať v služobnom pomere policajta, a tým stabilizovať tento ozbrojený bezpečnostný zbor z personálneho hľadiska.

Graf 1 Prehľad o počte príslušníkov PZ prepustených zo služobného pomeru a vykonávajúcich štátnu službu v rokoch 2015 až 2021

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe údajov MV SR

V ostatných rokoch však aj napriek snahám o stabilizáciu policajného personálu postupne došlo k odchodu pomerne veľkého množstva kvalifikovaných a skúsených príslušníkov PZ zo služobného pomeru (graf 1), čo sa bezprostredne odrazilo na celkovej úrovni personálnej naplnenosti a stabilite policajnej organizácie. Na základe skúseností z aplikačnej praxe, ktoré boli podporené aj čiastkovými výstupmi z realizovaných vedeckých výskumov v tejto oblasti v rámci Ministerstva vnútra SR (ďalej len „MV SR“), možno konštatovať, že za rozhodnutím rozviazania služobného pomeru často stojí nespokojnosť policajtov s ich pracovnými podmienkami, zabezpečením a starostlivosťou.

V kontexte nevyhnutnej potreby úspešného a efektívneho fungovania PZ v aktuálnych podmienkach vývoja spoločnosti tak do popredia vystupuje zásadný teoreticko-praktický

a výskumný problém týkajúci sa zdravia ako jedného z kľúčových faktorov, ktorý výrazným spôsobom determinuje kvalitu života príslušníkov PZ, ale aj zdravotnej starostlivosti, ktorá je im poskytovaná v súvislosti s výkonom štátnej služby. Z tohto pohľadu je cieľom štúdie upriamiť pozornosť nielen odbornej, ale aj laickej verejnosti na nasledovné výskumné otázky:

1. Ako hodnotia samotní príslušníci PZ úroveň ich zdravia, resp. zdravotného stavu?
2. Ako hodnotia zmenu ich zdravotného stavu pod vplyvom výkonu služobných povinností (pod vplyvom stresu, fyzickej a psychickej záťaže a rizík vyplývajúcich z policajného povolania)?
3. Ako hodnotia súčasný stav v oblasti poskytovania zdravotnej starostlivosti policajtom?
4. Aký je ich názor na im poskytovanú zdravotnú starostlivosť, či je podľa nich primeraná a zodpovedajúca náročnosti policajného povolania?

- V tomto ponímaní, ako aj v súlade s metodológiou a zásadami vedeckého výskumu, je hľadanie odpovedí na položené otázky v úzkej korelácii s nepretržitou potrebou poznania a hodnotenia vývoja kvality života príslušníkov PZ, ako aj relevantných ukazovateľov a faktorov ovplyvňujúcich jej úroveň. Úvahy o údajných roztvárajúcich sa nožniciach medzi zvyšujúcimi sa požiadavkami a úlohami kladenými na príslušníkov PZ pri výkone štátnej služby na jednej strane a nedostatočnou úrovňou ich finančno-ekonomického a materiálno-technického zabezpečenia na strane druhej oprávnene smerujú našu pozornosť k ďalším celospoločenským problémom, ktoré súvisia napríklad s klesajúcou atraktivitou a prestížou policajného povolania a badateľným poklesom záujmu mladých ľudí o štátnu službu v PZ. Keďže policajná organizácia svojim poslaním, cieľom a charakterom plnených úloh patrí medzi špecifické spoločenské organizácie, je o to žiaducejšie venovať zvýšenú pozornosť skúmaniu vyššie naznačených problémov.

1 Základné teoretické východiská skúmania kvality života

V priamej súvislosti s už zmieneným dynamickým vývojom ľudskej civilizácie a výraznými zmenami, ktoré prebiehajú predovšetkým v ostatných troch desaťročiach nielen v bezpečnostnej a politickej, ale aj v sociálno-ekonomickej a v ďalších sférach života ľudskej spoločnosti, je možné registrovať zvýšený záujem o kvalitu života ľudí. Napriek tomu, že ide pre jeho mnohorozmernosť a komplexnosť o pomerne ťažko uchopiteľný koncept[5], kvalita života sa postupne stáva predmetom vedeckého výskumu viacerých vedných disciplín, ako napríklad sociológie, psychológie, ekonómie, geografie, medicíny, environmentalistiky a niektorých ďalších. Jednotlivé výskumy siahajú od tém súvisiacich so snahami o pochopenie ľudskej existencie, zmyslu života a samotného bytia až po hľadanie kľúčových faktorov ovplyvňujúcich život ľudí a jeho kvalitu. Skúmajú sa pritom najmä finančné, materiálne, psychologické, sociálne, zdravotné, duchovné, environmentálne, geografické a viaceré ďalšie podmienky a faktory, ktoré majú vplyv na kvalitu života ľudí, či už z hľadiska ich vplyvu na ľudstvo ako celok alebo na vybrané skupiny ľudí.

V zmysle teoretického a terminologického konceptu problematiky kvality života ponúka odborná literatúra - podobne ako pri iných interdisciplinárnych a multidimenzionálnych pojmoch - viacero najrôznejších vymedzení a definícií tohto pojmu. Svetová zdravotnícka organizácia (World Health Organization – ďalej len „WHO“) napríklad považuje kvalitu života za mnohorozmerný konštrukt. Preto ju charakterizuje ako človekom individuálne vnímanú životnú situáciu v kontexte určitej kultúry, určitého hodnotového systému a vo vzťahu k vlastným cieľom, očakávaniam, hodnotiacim kritériám a záujmom.

[5] Bližšie pozri napr.: MASSAM, B. H. Quality of Life: public planning and private living. In *Progress in Planning*, 2002, s. 141-227; HANCOCK, T. *Quality of life indicators and the DHC*. 2016; alebo KOVÁČ, D. Kvalita života – naliehavá výzva pre vedu nového storočia. In *Československá psychologie*, 2001, s. 34-44.

Takto definovaná individuálna kvalita života je ovplyvňovaná telesným zdravím, psychickým stavom, stupňom nezávislosti, sociálnymi vzťahmi, ekonomickou situáciou a vlastnosťami životného prostredia.[6]

Podľa Veľkého sociologického slovníka sa pod kvalitou života pre zmenu rozumejú kvalitatívne parametre ľudského života, spôsobu života, životného štýlu a životných podmienok spoločnosti. Autori slovníka tento pojem zároveň chápu ako niečo, čo sa vzťahuje aj na duchovné hodnoty, lebo kvalita života prekračuje obyčajné materiálne potreby, ktoré je možné uspokojiť zakúpením tovarov podľa ekonomickej situácie ľudí.[7]

Johnston a kol. vymedzujú kvalitu života ako stav sociálnej pohody jednotlivca alebo skupiny ľudí, ktorý je identifikovaný určenými objektívnymi indikátormi.[8] Timoracký uvádza, že kvalita života je výsledkom vzájomného pôsobenia sociálnych, ekonomických, zdravotných a environmentálnych podmienok, týkajúcich sa rozvoja ľudí aj spoločnosti.[9] Podľa Tokárovej je možné pod kvalitou života rozumieť žiaducu (optimálnu) úroveň existencie, života jednotlivcov alebo skupín, ktorá je vyjadrená pomerom k štandardu vyjadreného v dokumentoch určitej krajiny.[10]

Andráško považuje kvalitu života za fenomén, ktorý síce nie je priamo „uchopiteľný“, ale je možné sa mu priblížiť prostredníctvom vhodne zvolených ukazovateľov. Je tvorený zdieľanými charakteristikami prostredia a ich subjektívnym ohodnotením človekom, ktorý v tomto prostredí žije. Zatiaľ čo podmienky a vplyvy okolitého prostredia sú zväčša interpretované ako objektívna dimenzia kvality života, jej subjektívna dimenzia predstavuje súhrn takých subjektívnych vstupov každého človeka, ako sú jeho temperament, názory a postoje, individuálny systém hodnôt alebo schopnosť adaptácie.[11] V zmysle dvojdimenzionálneho pohľadu predstavuje objektívna, resp. externá dimenzia kvality života externé (vonkajšie) podmienky a vplyvy okolitého prostredia a životných okolností na život človeka, ktoré sa vo väčšine prípadov rozdeľujú na sociálne, ekonomické a environmentálne. Subjektívna, resp. interná dimenzia predstavuje súhrn vlastných (vnútorných) subjektívnych vstupov každého človeka v podobe jeho názorov, postojov, individuálneho systému hodnôt, schopnosti adaptácie, spôsobu percepcie okolitého prostredia, atď.[12]

Na základe vyššie prezentovaných názorov a pokusov o vymedzenie pojmu možno konštatovať, že kvalitu života hodnotíme podľa subjektívnych a objektívnych indikátorov. Medzi objektívne indikátory sa radí finančno-ekonomická situácia, zdravie a zdravotná starostlivosť, zamestnanie, vzdelanie, rodinné vzťahy, prostredie a pod. Subjektívne indikátory sa odvíjajú od individuálneho vnímania a hodnotenia jednotlivých životných situácií. Takisto je sem možné zaradiť subjektívnu spokojnosť človeka s jeho životom a tiež subjektívnu spokojnosť s miestom svojho života.[13]

Vaďurová a Mühlpachr dodávajú, že kvalita života je ovplyvňovaná viacerými premennými, akými sú napríklad psychosomatický stav jedinca, sociálne vzťahy, ekonomická situácia, kultúra, hodnotový systém, vzťah človeka k jeho cieľom, očakávaniam, normám

---

6 WHO. *Programme on Mental Health - Measuring Quality of Life*. Geneva : WHO, 1997, s. 1

7 *Veľký sociologický slovník*. Praha : Karolinum, 1996, s. 557

8 JOHNSTON, R. J. – GREGORY, D. – SMITH, D. M. *The Dictionary of Human Geography*. 1994, s. 493.

9 TIMORACKÝ, M. Kvalita života. In *Vízia vývoja SR do roku 2020*. Bratislava: Veda, 2002, s. 196-199.

10 TOKÁROVÁ, A. *Sociálna práca: Kapitoly z dejín, teórie a metodiky sociálnej práce.* Prešov: Prešovská univerzita, 2003, s. 8.

11 ANDRÁŠKO, I. Percepcia kvality života v mestských štvrtiach Bratislavy. In *Geografická revue,* 2006, s. 227-240.

12 IRA, V. – ANDRÁŠKO, I. Kvalita života z pohľadu humánnej geografie. In: *Geografický časopis,* 2007, s. 159-179.

13 ANGELOVIČ, M. Spokojnosť s miestom ako indikátor kvality života v prihraničných obciach slovensko-ukrajinskej hranice. In *Kvalita života 2013* – zborník príspevkov z medzinárodnej konferencie. 2013, s. 8-17.

a obavám, alebo k vierovyznaniu a tiež jeho vzťah ku kľúčovým oblastiam jeho životného prostredia (sociálnym, ekonomickým, geografickým, environmentálnym a pod.).[14]

Halečka na margo uvedeného prezentuje názor, že kvalita života ako taká neexistuje a svoj pojmologický význam nadobúda len vtedy, keď je vymedzené konkrétne prostredie, v ktorom je meraná alebo hodnotená. Kvalita života teda musí byť používaná (hodnotená) vždy v konkrétnom sociálnom, ekonomickom, zdravotnom, geografickom alebo kultúrnom kontexte, t. z. v kontexte otázok „Aká, kde a pre koho je daná kvalita?“ Inými slovami, vždy je nutné si uvedomiť premenlivosť významu tohto pojmu, ktorá je podmienená miestom, časom, kultúrou, sociálno-ekonomickou situáciou, zdravotným stavom a niekedy aj politickým systémom.[15]

2 Zdravie ako jeden zo základných predpokladov výkonu profesijnej policajnej činnosti a determinantov kvality života príslušníkov PZ

Zdravie predstavuje bez akýchkoľvek pochybností jeden zo základných determinantov určujúcich kvalitu života príslušníkov PZ. Zdravie zároveň predstavuje jeden z bazálnych predpokladov adekvátnej realizácie ich profesijnej činnosti. WHO definuje zdravie ako *„stav úplnej fyzickej, duševnej a sociálnej pohody, a nielen ako neprítomnosť choroby alebo zdravotnej vady“*.[16] Možno ho tiež vymedziť ako *„stav organizmu bez narušenia telesnej a/alebo duševnej činnosti, ktorý je výsledkom vzťahov medzi ľudským organizmom a fyzikálnymi, chemickými, biologickými a sociálno-ekonomickými faktormi životného a pracovného prostredia a spôsobu života“*.[17] Mišeková pod pojmom zdravie chápe *„vyvážený funkčný stav organizmu, v ktorom nie sú narušené funkcie jednotlivých orgánov a ich celková súčinnosť je dobrá“*.[18] Pod pojmom zdravie sa tiež chápe stav, kedy človek nemá žiadne ťažkosti ani nepociťuje príznaky choroby[19] a nachádza sa v úplnej fyzickej, duševnej a sociálnej pohode. V tejto súvislosti je ale potrebné uviesť, že zdravie nepredstavuje trvalý a nemenný stav, ale ide o dynamický proces, ktorý vychádza zo sústavného vzájomného pôsobenia organizmu na prostredie a naopak.[20]

Fyzická a psychická náročnosť a povaha plnených služobných úloh, ako aj celkový charakter profesie policajta jednoznačne ukazujú, že príslušník PZ musí byť zdravý. Musí teda byť zdatný nielen odborne, ale aj zdravotne. Výkon policajnej služby pod neustálym tlakom občanov, inštitúcií a nadriadených na strane jednej a adekvátne zvládanie plnenia služobných povinností na strane druhej si preto vyžadujú fyzicky zdatnú, psychicky odolnú a vyrovnanú, ako aj duševne a telesne zdravú osobu. Požiadavkám a nárokom profesijnej činnosti z tohto dôvodu zodpovedajú aj kritériá na telesné a duševné zdravie príslušníkov PZ, uvedené v osobitných vnútrorezortných predpisoch,[21] podľa ktorých sa hodnotí jednak zdravotný stav uchádzačov o prijatie do služobného pomeru a jednak zdravotný stav policajtov v služobnom pomere.

---

[14] VAĎUROVÁ, H. – MÜHLPACHR, P. 2005. *Kvalita života: teoretická a metodologická východiska*.

[15] HALEČKA, T. Kvalita života a jej rozmer. In: *Kvalita života a ľudské práva v kontextoch sociálnej práce a vzdelávania dospelých*. 2002, s. 65-81.

[16] WHO. *Assembly of Parties of the International Development Law Organization*. 2020.

[17] Krátky slovník slovenského jazyka. Zdravie. In *Slovníkový portál Jazykovedného ústavu Ľudovíta Štúra Slovenskej akadémie vied*, 2003.

[18] MIŠEKOVÁ, V. Vplyv profesijnej činnosti na zdravie policajtov. In Kolektív autorov: *Profesia policajta*. 2000, s. 199

[19] Choroba je opakom zdravia. Vo fyzikálnom zmysle býva chápaná ako prejav mikroskopickej alebo hrubej poruchy štruktúry buniek a tkanív, ktorý je sprevádzaný zmenami biochemického zloženia a fyziologických funkcií jednotlivých orgánov alebo telových systémov. Všeobecne ide o súhrn reakcií organizmu na poruchy rovnováhy medzi organizmom a prostredím.

[20] HEALTHLINE. What is health? In *Healthline.com*, 2022.

[21] Pozri napríklad Nariadenie MV SR č. 66/1998 o lekárskej posudkovej činnosti.

Podľa týchto predpisov nemôžu vykonávať štátnu službu v PZ policajti liečení pre získané alebo vrodené závažné ochorenia, ktoré zanechali na nich určité následky, prípadne sa vyliečili bez následkov, ale tieto sa môžu opakovať, alebo si vyžadujú určitý režim, prípadne oslabujú zdravie policajta. Tiež ide o osoby psychicky labilné a nevyrovnané, ako aj osoby s menej závažnými duševnými poruchami. Štátnu službu nemôžu vykonávať ani osoby s poruchami reči, zraku alebo sluchu, osoby s chorobami vzbudzujúcimi odpor pre znetvorenie alebo kožné choroby, zvlášť s lokalizáciou na viditeľných miestach.[22]

V služobnom pomere nesmú byť ani policajti s poruchami vedomia, záchvatovými ochoreniami, poruchami metabolizmu (napríklad s cukrovkou), srdcovo-cievnymi chorobami, s chorobami tráviaceho traktu, obličiek alebo s chorobami pohybového aparátu. Neustále spĺňanie uvedených podmienok a požiadaviek pritom nesúvisí len s náročnosťou policajného povolania, ale zároveň vytvára aj predpoklady na optimálny osobnostný rozvoj každého príslušníka PZ. Organizmus policajta je totiž neprestajne a kontinuálne vystavený vplyvom okolitého prostredia, z ktorého jednotlivé faktory a činitele pôsobia na telesné a zmyslové orgány, na ich systémy a funkcie. Tieto vplyvy sú priaznivé aj nepriaznivé a zdravie policajta upevňujú alebo oslabujú či doslova poškodzujú. Aj preto platí, že zdravie je jedným zo základných determinantov určujúcich kvalitu života príslušníkov PZ.

3 Prezentácia parciálnych výsledkov výskumu názorov príslušníkov PZ na kvalitu ich života z pohľadu hodnotenia ich zdravotného stavu a zdravotnej starostlivosti

Vychádzajúc z hlavného poslania Policajného zboru a jemu zo zákona stanovených úloh s cieľom kvalitne a úspešne plniť rolu garanta vnútornej bezpečnosti je nevyhnutné si uvedomiť a zdôrazniť, že profesia policajta je bezprostredne spojená s riešením závažných a zložitých sociálnych problémov. Je to profesia, ktorú musí človek vnímať ako poslanie, ako celoživotné povolanie, ktoré predpokladá každodenný styk policajtov s občanmi v rovine interpersonálno-percepčnej, komunikatívnej a interakčnej. Takýto sociálny styk so sebou prináša väčšiu pravdepodobnosť výskytu problémových, konfliktných a krízových situácií či psychicky náročných udalostí, zvládnutie ktorých si vyžaduje nielen odbornú erudovanosť, ale aj potrebnú dávku psychickej a emocionálnej odolnosti príslušníkov. Keďže pod vplyvom rôznych faktorov čoraz častejšie pribúdajú prípady domáceho násilia, násilia na verejnosti, radikalizmu, extrémizmu, či iných závažných trestných činov vrátane kybernetickej kriminality, sofistikovaných daňových únikov, častých dopravných nehôd so smrteľnými následkami a pod., fyzická a psychická záťaž vyplývajúca zo služobnej činnosti policajta dosahuje vysokú úroveň.

Osobitosť policajnej profesie vyplýva z jej samotnej podstaty ako policajnej služby, v rámci ktorej príslušníci Policajného zboru musia pri plnení úloh služobného charakteru na jednej strane konať v zmysle princípov zákonnosti, legality, oportunity, primeranosti a správneho uváženia, musia dbať na rešpektovanie dôstojnosti a integrity človeka a jeho majetku, na strane druhej sú na základe generálneho zmocnenia oprávnení použiť donucovacie prostriedky, nakoľko páchatelia priestupkov, prečinov a zločinov sa stávajú agresívnejšími ako v minulosti. Tým poslanie polície a profesijná činnosť policajtov nadobúda veľmi náročný a rizikový charakter.

Z uvedeného dôvodu je skúmanie kvality života príslušníkov PZ mimoriadne dôležité nielen preto, že ide o štátnych zamestnancov plniacich vyššie uvedené úlohy v prospech zaistenia predovšetkým vnútornej bezpečnosti SR, jej vnútorného poriadku a ochrany jej občanov, ale aj preto, že ich pracovné i mimopracovné prostredie sa postupne s vývojom spoločnosti mení. V podstate vo všetkých sférach života spoločnosti dochádza k zmenám,

[22] MIŠEKOVÁ, V. Vplyv profesijnej činnosti na zdravie policajtov. In Kolektív autorov: *Profesia policajta*. 2000, s. 200.

ktoré majú väčší či menší, pozitívny alebo negatívny vplyv na kvalitu života policajtov a ich rodín. Rovnako tak dochádza ku kvalitatívnym zmenám v pracovnom živote a v pracovných podmienkach policajtov, čo má taktiež nepopierateľne výrazný dosah na ich zdravie a celkovú kvalitu ich života.

Narastajúca potreba bližšieho objektívneho poznania problémov súvisiacich s kvalitou života príslušníkov PZ podnietila zástupcov akademickej obce i odborníkov z aplikačnej praxe ku skúmaniu tých faktorov, ktoré zásadným spôsobom ovplyvňujú životnú úroveň policajtov. Medzi uvedené faktory patria okrem finančno-ekonomických, sociálnych, politických, kultúrnych, environmentálnych a bezpečnostných, najmä faktory ovplyvňujúce zdravie a zdravotný stav príslušníkov PZ. Preto v rámci vedeckovýskumnej činnosti Akadémie Policajného zboru v Bratislave pripravil autor štúdie s členmi katedry informatiky a manažmentu a katedry spoločenských vied pilotný projekt vedeckovýskumnej úlohy týkajúcej sa posúdenia vybraných aspektov kvality života príslušníkov PZ. Primárnym cieľom bolo prispieť k vytvoreniu poznatkovej databázy na zabezpečenie splnenia výskumných úloh, ako aj zhodnotenie aktuálneho stavu kvality života policajtov.

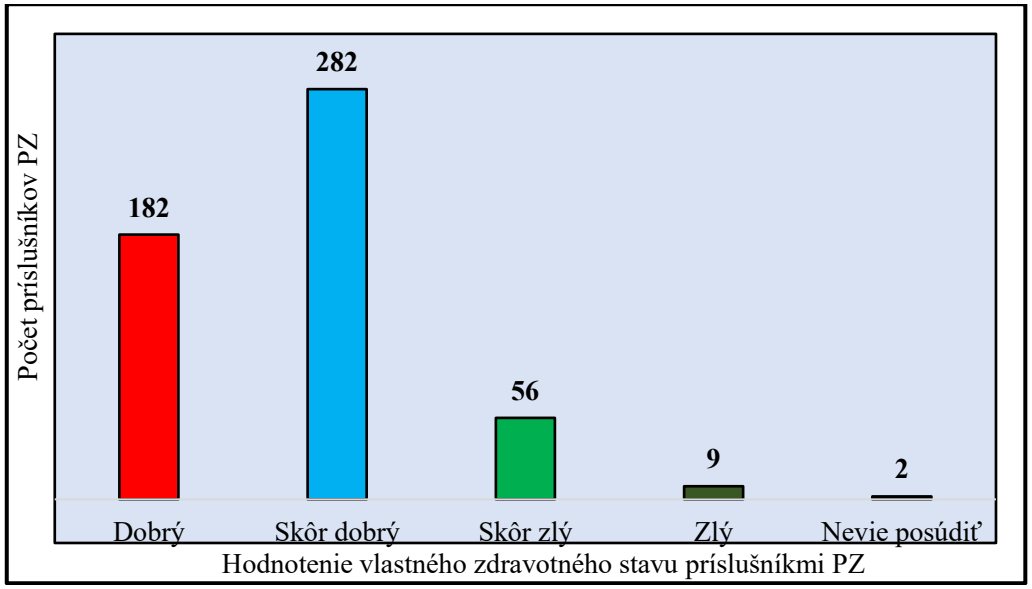
Terénna fáza výskumu prebiehala v poslednom štvrťroku 2020, v roku 2021 a v prvom štvrťroku 2022. Pri koncipovaní techniky zberu údajov sa vychádzalo zo všeobecného modelu kvality života, pričom bolo vymedzených niekoľko základných oblastí kvality života, z ktorých každá sa merala prostredníctvom batérie stanovených indikátorov.

Výberová vzorka respondentov[23] pokrývala všetky relevantné zložky a súčasti policajnej organizácie, tak z hľadiska jej teritoriálneho, ako aj organizačného usporiadania. V rámci rodového zastúpenia sa výskumu zúčastnilo 18,88 % žien a 81,12 % mužov. Z aspektu hodnotenia triediaceho znaku „rodinný stav“ najväčšie zastúpenie (56,65 %) mali ženatí policajti. V partnerskom vzťahu v spoločnej domácnosti žije 14,63 % respondentov, zvyšok predstavovali slobodní (19,68 %) a rozvedení (9,04 %) príslušníci PZ. Z pohľadu dĺžky trvania služobného pomeru v PZ najväčšiu skupinu respondentov tvorili policajti vykonávajúci štátnu službu 11 až 15 rokov (24,20 %), nasledovaní skupinami tvorenými policajtmi vykonávajúcimi štátnu službu 6 až 10 rokov (18,35 %) a 16 až 20 rokov (16,22 %). Z hľadiska stupňa riadenia, na ktorom vykonávajú respondenti štátnu službu, najväčšie zastúpenie mali príslušníci PZ z obvodných oddelení PZ (32,71 %), okresných (28,46 %) a krajských (27,66 %) riaditeľstiev PZ.

V kontexte vyššie uvedeného oslovení príslušníci PZ odpovedali na otázky týkajúce sa hodnotenia ich súčasného celkového zdravotného stavu a vplyvu práce (stresu, fyzickej a psychickej záťaže a rizík vyplývajúcich z policajného povolania) na ich zdravotný stav. Z odpovedí vyplynulo, že viac ako jedna tretina respondentov (34,27 %) považuje ich zdravotný stav za dobrý a viac ako polovica za skôr dobrý (53,11 %). Len cca jedna desatina policajtov (10,55 %) sa vyjadrila, že ich aktuálny zdravotný stav je skôr zlý a len deväť z opýtaných (1,69 %) ho vníma ako zlý. Dvaja respondenti (0,38 %) nevedeli svoj zdravotný stav posúdiť (graf 2). Za skôr zlý a zlý považujú svoj celkový zdravotný stav prevažne vekovo starší príslušníci PZ, vykonávajúci štátnu službu viac ako 25 rokov (graf 2).

[23] Celkovo bolo zatiaľ oslovených 600 príslušníkov PZ, z ktorých na všetky otázky odpovedalo a kompletne vyplnený dotazník doručilo 531 policajtov, čo predstavuje návratnosť na úrovni 88,50 %. Nižšia miera návratnosti bola spôsobená neodkladným plnením mimoriadnych služobných povinností a úloh vyplývajúcich z aktuálnej epidemiologickej situácie a opatrení prijatých na celoštátnej i rezortnej úrovni v súvislosti s pandémiou Covid-19.

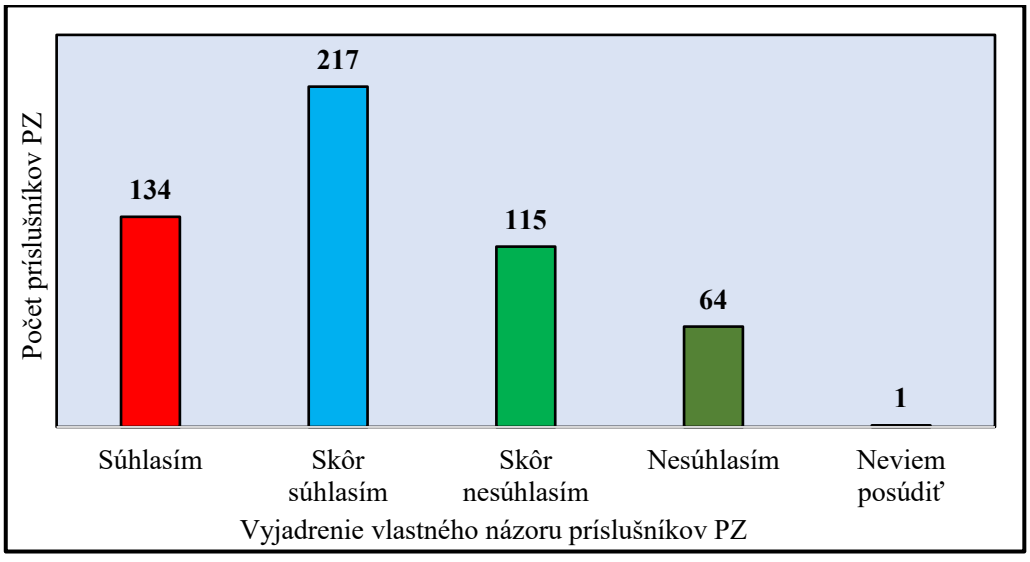
Graf 2 Grafický prehľad názorov na celkový zdravotný stav príslušníkov PZ

Zdroj: Vlastné spracovanie autora.

Vyššie uvedené prevažujúce pozitívne hodnotenie vlastného zdravotného stavu bolo konfrontované hodnotením toho, či sa zdravotný stav policajtov sa pod vplyvom práce (stresu, fyzickej a psychickej záťaže a rizík vyplývajúcich z policajnej profesijnej činnosti) zhoršuje. Z odpovedí respondentov výskumu vyplýva, že až jedna štvrtina z nich (25,23 %) plne súhlasí a dve pätiny (40,87 %) skôr súhlasia s tým, že zhoršovanie ich zdravotného stavu priamo súvisí s náročnosťou a rizikami policajnej práce (graf 3). Podobne, ako v prípade prvej otázky, s takýmto výrokom súhlasili prevažne tí policajti, ktorí vykonávajú štátnu službu v PZ 25 a viac rokov. Ich mladší kolegovia v štátnej službe, vykonávajúci policajné povolanie menej ako 20 rokov, s uvedeným názorom skôr nesúhlasia (21,66 %) alebo vyslovene nesúhlasia (12,05 %). Jeden príslušník PZ (0,19 %) nevedel danú otázku posúdiť.

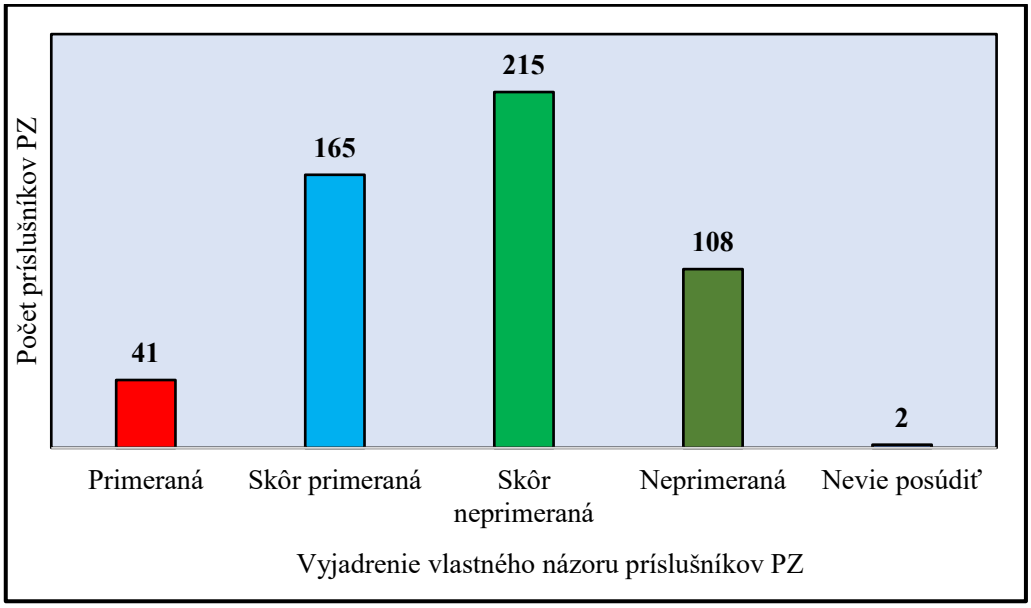
Graf 3 Grafický prehľad názorov na súvislosť medzi zhoršovaním zdravotného stavu príslušníkov PZ a náročnosťou a rizikami policajnej práce

Zdroj: Vlastné spracovanie autora.

V úzkej súvislosti s tým nás v rámci výskumu zaujímalo, či je podľa názoru opýtaných príslušníkov PZ im poskytovaná zdravotná starostlivosť primeraná a zodpovedajúca náročnosti policajného povolania a rizikám z nej vyplývajúcich. Veľmi negatívne vyznieva, že spolu viac ako tri pätiny respondentov hodnotia poskytovanú zdravotnú starostlivosť ako neprimeranú (20,34 %) alebo skôr neprimeranú (40,49 %), t. j. nezodpovedajúcu náročnosti štátnej služby policajta a rizikám (ohrozeniam) z nej vyplývajúcich (graf 4). Takmer trikrát viac príslušníkov PZ hodnotí poskytovanú zdravotnú starostlivosť ako neprimeranú v porovnaní s tými, ktorí ju hodnotia ako primeranú (7,72 %). Ani nie jedna tretina policajtov (31,07 %) ju považuje za skôr primeranú. Kým negatívne hodnotenie výrazne prevažuje u starších príslušníkov PZ, pozitívne sa objavuje zväčša u ich mladších kolegov.

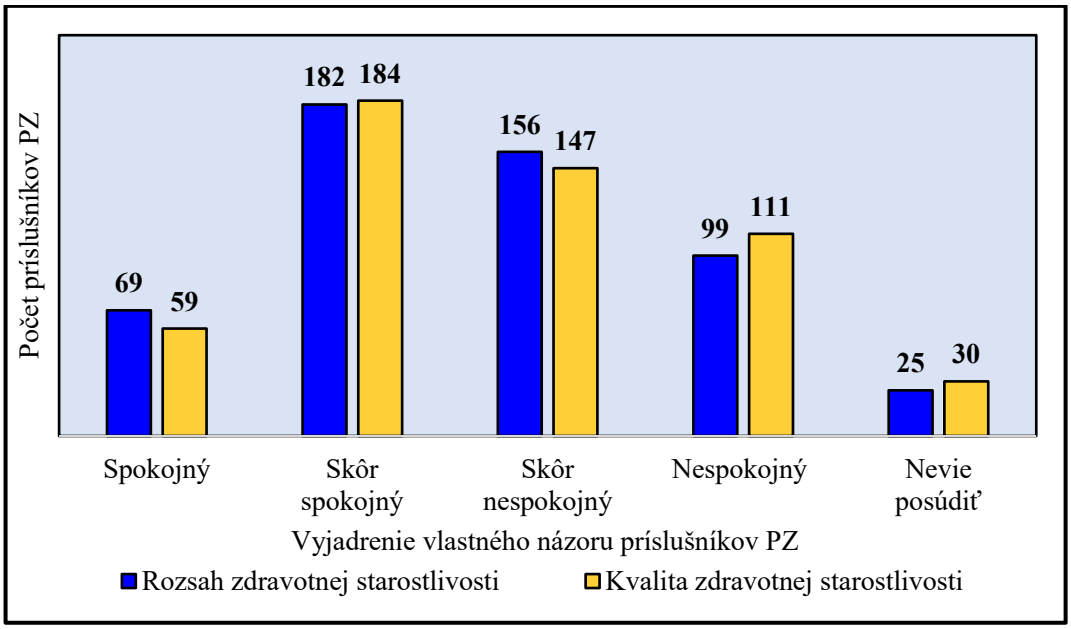
Graf 4 Grafický prehľad názorov na primeranosť zdravotnej starostlivosti vo vzťahu k náročnosti a rizikám policajnej práce

Zdroj: Vlastné spracovanie autora.

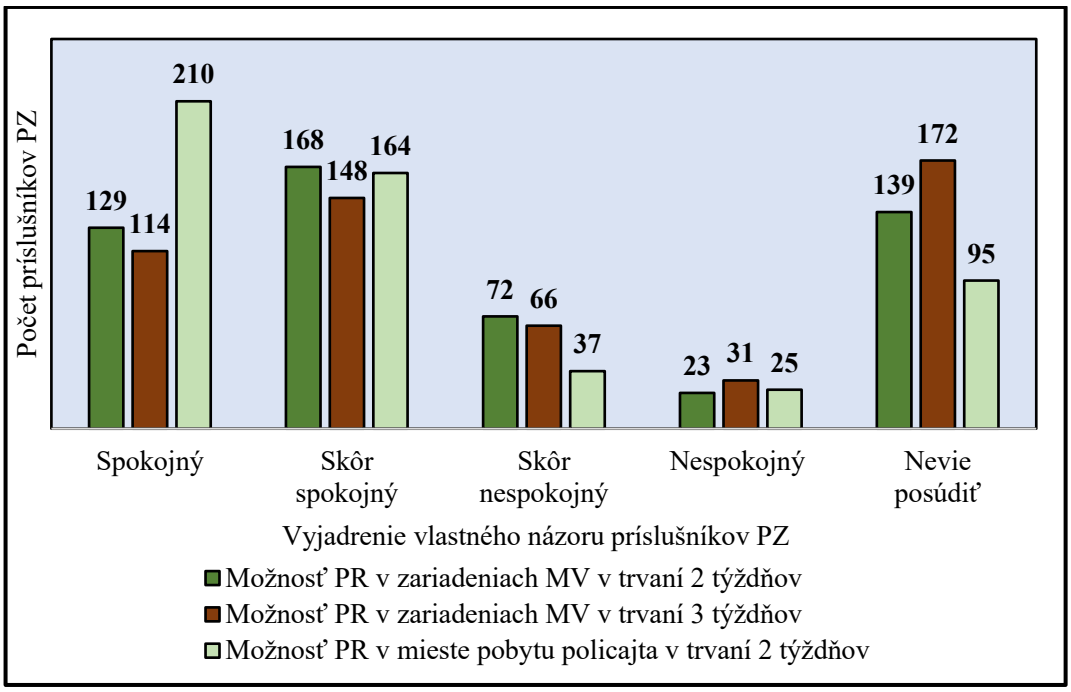
V nadväznosti na vyššie uvedené preto neprekvapuje, že viac z oslovených policajtov je nespokojných a skôr nespokojných (48,03 %) s rozsahom poskytovanej zdravotnej starostlivosti ako spokojných a skôr spokojných (47,26 %). Podobne aj v druhom prípade (graf 5), viac z respondentov výskumu je nespokojných a skôr nespokojných (48,59 %) s kvalitou poskytovanej zdravotnej starostlivosti ako spokojných a skôr spokojných (45,76 %).

Graf 5 Grafický prehľad názorov na rozsah a kvalitu zdravotnej starostlivosti poskytovanej príslušníkom PZ

Zdroj: Vlastné spracovanie autora.

Graf 6 Grafický prehľad názorov na možnosti regenerácie pracovnej sily a preventívnej rehabilitácie

Zdroj: Vlastné spracovanie autora.

V porovnaní s názormi respondentov na primeranosť, rozsah a kvalitu zdravotnej starostlivosti, ktorá je poskytovaná príslušníkom PZ, prevažne pozitívne odpovede boli zaznamenané s súvislosti s možnosťami preventívnej rehabilitácie v zariadeniach MV SR

v dĺžke dva a tri týždne a v mieste pobytu policajta v trvaní dvoch týždňov (graf 6). V prípade všetkých troch možností preventívnej rehabilitácie, ako pevnej súčasti zabezpečovanej liečebno-preventívnej zdravotnej starostlivosti o príslušníkov PZ na posilnenie a upevnenie ich telesného i duševného zdravia, bolo viac z opýtaných policajtov spokojných alebo skôr spokojných s týmto benefitom ako nespokojných alebo skôr nespokojných (graf 6).

Vzhľadom na skutočnosť, že preventívna rehabilitácia je v súlade s ustanoveniami zákona č. 73/1998 Z. z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície poskytovaná policajtom, ktorí v danom kalendárnom roku dosiahli vek najmenej 35 rokov alebo vykonávali štátnu službu po dobu najmenej 15 rokov, určitá časť respondentov nevedela túto otázku posúdiť. Na základe získaných odpovedí je možné konštatovať, že s týmto druhom starostlivosti o zdravie policajtov prevláda spokojnosť najmä u starších príslušníkov PZ, ktorí vykonávajú štátnu službu viac ako 15 rokov, a naopak, nespokojnosť je možné pozorovať u mladších policajtov, ktorí vykonávajú policajné povolanie menej ako 15 rokov. Všeobecne najväčšia spokojnosť vládne s možnosťou výkonu preventívnej rehabilitácie v trvaní dvoch týždňov v mieste pobytu policajta.

Záver

Príslušníci Policajného zboru ako štátni zamestnanci plnia mimoriadne dôležité a nezastupiteľné úlohy v oblasti zaručovania vnútornej bezpečnosti a integrity SR, verejného poriadku a boja proti zločinnosti, ako aj ochrany životov, zdravia, slobody i dôstojnosti jej občanov a súčasne aj ich majetku. Plnenie týchto úloh s vysokým stupňom fyzickej a psychickej záťaže a rizikami ohrozenia vlastného života a zdravia si vyžaduje primeranú kvalitu policajného personálu, ktorú podmieňuje osobitý charakter výkonu štátnej služby policajtov. V záujme získavania, udržania, stabilizácie a motivácie kvalitného a kvalifikovaného policajného personálu je preto nevyhnutné, aby boli príslušníkom PZ vytvorené a poskytované adekvátne podmienky a zabezpečenie (finančné, materiálne, sociálne, zdravotné), ktoré zaistia tak im, ako aj ich rodinám zodpovedajúcu úroveň kvality života.

V súvislosti s meraním a hodnotením kvality života (nielen príslušníkov PZ) všeobecne platí, že pre získanie relevantných výsledkov je, okrem dodržania zásad metodológie výskumu, nutné vychádzať jednak z konkrétnych podmienok okolitého prostredia v rámci objektívnej dimenzie kvality života jednotlivcov alebo skupín ľudí a jednak zo subjektívnych postojov každého človeka, či už ako jednotlivca alebo ako člena určitej skupiny ľudí v rámci skúmania subjektívnej dimenzie kvality života. V prípade nášho pilotného výskumu sme v tejto jeho parciálnej časti týkajúcej sa aspektov zdravia a zdravotnej starostlivosti vychádzali v rámci subjektívnej dimenzie z názorov jednotlivých respondentov – príslušníkov PZ a v rámci objektívnej dimenzie z aktuálne platných konkrétnych podmienok ovplyvňujúcich úroveň kvality života príslušníkov PZ, pričom rozhodujúcim objektívnym indikátorom v tejto parciálnej časti výskumu bola im poskytovaná zdravotná starostlivosť upravená príslušnou legislatívou.[24]

[24] Bližšie pozri napríklad: Zákon č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov; Zákon č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov; Zákon č. 73/1998 Z. z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície v znení neskorších predpisov; a ďalšie.

Výsledky nami realizovaného výskumu zameraného na kvalitu života príslušníkov PZ a s tým úzko súvisiacich aspektov zdravia a zdravotnej starostlivosti jasne naznačili, že prevažne kritické hodnotenie sa spája najmä s rozsahom a kvalitou poskytovanej zdravotnej starostlivosti. Vedecké zistenia taktiež odhalili prevažujúce negatívne názory respondentov na primeranosť, resp. neprimeranosť im poskytovanej zdravotnej starostlivosti v nadväznosti na náročnosť a riziká policajného povolania. Negatívne hodnotenie týchto aspektov výrazne prevažuje najmä u starších príslušníkov PZ, čo úzko súvisí jednak s fyzickým vekom policajtov a jednak s dĺžkou štátnej služby v PZ a z nej vyplývajúcich negatívnych vplyvov dlhodobo pôsobiacich na ich fyzické i duševné zdravie. Uvedené potvrdzuje aj fakt, že až dve tretiny z oslovených sa stotožňujú s tým, že ich zdravotný stav sa pod vplyvom policajnej práce (stresu, fyzickej a psychickej záťaže a rizík ohrozujúcich život a zdravie) postupne zhoršuje.

Prevažne pozitívne hodnotenie bolo v rámci realizovaného výskumu zaznamenané s súvislosti s možnosťami preventívnej rehabilitácie v zariadeniach MV SR v dĺžke dva a tri týždne a v mieste pobytu policajta v trvaní dvoch týždňov. V prípade všetkých troch možností preventívnej rehabilitácie, ako pevnej súčasti zabezpečovanej liečebno-preventívnej zdravotnej starostlivosti o príslušníkov PZ na posilnenie a upevnenie ich telesného i duševného zdravia, bolo viac z opýtaných policajtov spokojných alebo skôr spokojných s týmto benefitom ako nespokojných alebo skôr nespokojných. V tomto prípade boli zväčša pozitívne hodnotenia prezentované hlavne vekovo staršími príslušníkmi PZ s vyššou dôstojníckou hodnosťou, ktorí služobne a funkčne pôsobia na vyšších stupňoch riadenia alebo vo vyšších manažérskych pozíciách v rámci PZ a vykonávajú štátnu službu 15 a viac rokov.

V závere je možné aj v nadväznosti na vyššie uvedené konštatovať, že zdravie je významnou a dôležitou súčasťou všetkých rebríčkov životných hodnôt a zväčša aj nevyhnutnou podmienkou kvalitného a plnohodnotného súkromného i profesionálneho života. Zvlášť to platí v prípade tých povolaní, pri ktorých je dobrý zdravotný stav jednou zo základných podmienok na jeho výkon. Ide pritom nielen o duševné zdravie, ktoré je brané ako samozrejmosť (pravdepodobne) u všetkých povolaní, ale aj fyzické zdravie, ktoré je v prípade policajného povolania (plnenia služobných povinností vyplývajúcich zo štátnej služby policajta) na rozdiel od väčšiny iných, brané ako nevyhnutnosť.

V prípade zdravia všeobecne platí, že jeho vlastné vnímanie je z pohľadu kvality života veľmi individuálne. Pri policajnom povolaní a iných podobných povolaniach (napr. vojenskom, hasičskom, záchranárskom a pod.) zároveň platí, že toto vnímanie je okrem iného ovplyvnené aj požiadavkami kladenými na pracovný (služobný) výkon, ktoré musí každý policajt (vojak, hasič, záchranár a pod.) počas celej profesionálnej kariéry spĺňať. Vzhľadom na skutočnosť, že ide o rizikové povolanie, pri výkone ktorého môže policajt utrpieť služobný úraz alebo také poškodenie zdravia, ktoré mu znemožní ďalej vykonávať policajné povolanie, pretože prestane spĺňať stanovené požiadavky, je potrebné oblasť zdravia a odpovede respondentov vnímať zvlášť citlivo. Dôvodom je najmä fakt, že kým v prípade väčšiny povolaní by (nie vážny) utrpený pracovný (služobný) úraz alebo poškodenie zdravia nijako zásadne neohrozilo alebo neovplyvnilo zastávanú pracovnú pozíciu, a teda aj kvalitu života jednotlivca a jeho rodiny, v prípade policajného povolania by strata schopnosti vykonávať štátnu službu zo zdravotných dôvodov mohla mať zásadný vplyv na kvalitu života policajta a jeho rodiny.

Aj preto je potrebné venovať problematike zdravia a zdravotného zabezpečenia adekvátnu pozornosť. Sú to totiž práve policajti, ktorí predstavujú jedinečný, osobitý a ničím a nikým iným nenahraditeľný zdroj, absolútne nevyhnutný pre úspešné zaisťovanie vnútornej bezpečnosti a vnútorného poriadku štátu a ochrany jeho obyvateľov. Sú to oni, ktorí sa svojou

prácou, aktivitou, odhodlaním a nasadením podieľajú nielen na tvorbe stratégií, zámerov a smerovaní PZ, ale zabezpečujú aj napĺňanie jeho hlavného poslania vyjadreného sloganom „Pomáhať a chrániť“. Úsilie o úspešné, efektívne a spoľahlivé fungovanie PZ a dosahovanie želaných výsledkov v tejto sfére si vyžaduje kontinuálne rozvíjať ľudské zdroje a usmerňovať, motivovať a podporovať ich k aktívnemu, kvalitnému a zodpovednému plneniu služobných úloh za účelom plnenia poslania a cieľov policajnej organizácie. Za toto aktívne, kvalitné a úspešné plnenie služobných úloh je potrebné policajtom vytvárať náležité podmienky a poskytovať adekvátne zabezpečenie (finančné, materiálne, sociálne, zdravotné), zodpovedajúce náročnosti policajnej profesijnej činnosti a rizikám z nej vyplývajúcim, a tým prispieť k zvýšeniu úrovne kvality ich života.

Na doplnenie možno v úplnom závere uviesť, že napriek rozdielom medzi objektívnou realitou a subjektívnym pohľadom príslušníkov PZ na otázky spojené s kvalitou ich života z pohľadu aspektov zdravia a zdravotnej starostlivosti, realizovaná terénna fáza pilotného výskumu priniesla veľmi cenné a dôležité informácie, ktoré sa budú ďalej analyzovať a v prípade záujmu kompetentných poslúžia ako relevantný zdroj poznatkov pri príprave rezortných dokumentov v oblasti manažmentu ľudských zdrojov.

Literatúra

ANDRÁŠKO, I. 2006. Percepcia kvality života v mestských štvrtiach Bratislavy. In *Geografická revue*, 2006, roč. 2, č. 2, s. 227-240. ISSN 2585-8947.

ANGELOVIČ, M. 2013. Spokojnosť s miestom ako indikátor kvality života v prihraničných obciach slovensko-ukrajinskej hranice. In: *Kvalita života 2013 – zborník príspevkov z medzi-národnej konferencie*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2013, s. 8-17.

HALEČKA, T. 2002. Kvalita života a jej rozmer. In *Kvalita života a ľudské práva v kontextoch sociálnej práce a vzdelávania dospelých*. Prešov: Filozofická fakulta PU, 2002. 605 s. ISBN 80-8068-088-4, s. 65-81.

HANCOCK, T. 2016 *Quality of life indicators and the DHC*. 2016. [online] [Cit. 2021-10-15] Dostupné na internete: <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.462.470&rep=rep1&type=pdf>

HARTL, P. – HARTLOVÁ, H. 2000. *Psychologický slovník*. Praha: Portál, 2000. 776 s. ISBN 80-7178-303-X.

HAŠANOVÁ, J. – ŠIMONOVÁ, J. – MARCZYOVÁ, K. – MEDELSKÝ, J. – PIVÁČEK, M. 2020. *Policajné právo a policajná správa*. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2020. 356 s. ISBN 978-80-7380-801-3.

HAŠANOVÁ, J. 2018. *Policajná správa*. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2018. 304 s. ISBN 978-80-7380-733-7.

HEALTHLINE. 2022. What is health? In *Healthline.com*, 2022. [online] [Cit. 2022-05-15] Dostupné na: <https://anon.healthline.com>

IRA, V. – ANDRÁŠKO, I. 2007. Kvalita života z pohľadu humánnej geografie. In: *Geografický časopis*, 2007, roč. 59, č. 2, s. 159-179. ISSN 2453-8787.

JOHNSTON, R. J. – GREGORY, D. – SMITH, D. M. 1994. *The Dictionary of Human Geography*. 3rd edition. Oxford: Backwell Publishers, 1994. 684 s. ISBN 978-0-6311-8141-5, s. 493.

JONES, A. 2002. *A guide to doing quality of life studies*. Birmingham: University of Birmingham, 2002. ISBN 978-1-85935-308-8.

Kolektív autorov. 1996. *Veľký sociologický slovník*. Praha: Karolinum, 1996. 557 s. ISBN 80-7184-310-5.

Kolektív autorov. 2000. *Profesia policajta*. Bratislava : Akadémia Policajného zboru, 2000. 250 s. ISBN 80-8054-124-8.

KOVÁČ, D. 2001. Kvalita života – naliehavá výzva pre vedu nového storočia. In: *Československá psychologie*, 2001, roč. 45, č. 1, s. 34-44. ISSN 0009-062X.

KRÁLIK, J. – KRÁLIKOVÁ, K. 2016. *Polícia (v slovenskej spoločnosti)*. Brno: Tribun EU, 2016. 248 s. ISBN 978-80-263-1050-1.

Krátky slovník slovenského jazyka. 2003. *Zdravie*. In *Slovníkový portál Jazykovedného ústavu Ľudovíta Štúra Slovenskej akadémie vied*, 2003. [online] [Cit. 2022-05-15] Dostupné na: <https://slovnik.juls.savba.sk/?w=zdravie&s=exact&c=17f7&cs=&d=kssj4&d=psp&d=ogs&d=sssj&d=orter&d=scs&d=sss&d=peciar&d=ssn&d=hssj&d=bernolak&d=noundb&d=orient&d=locutio&d=obce&d=priezviska&d=un&d=pskfr&d=pskcs&d=psken#>

MARCZYOVÁ, K. – HAŠANOVÁ, J. – STRÉMY, T. – ŠIMONOVÁ, J. a kol. 2019. *Policajné právo*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2019. 324 s. ISBN 978-80-7380-790-0.

MASSAM, B. H. 2002. Quality of Life: Public Planning and Private Living. In: *Progress in Planning*, 2002, roč. 58, č. 3, s. 141-227. ISSN 0305-9006.

MEZEI, J. – ŠIMONOVÁ, J. – NOCIAR, J. – DINIČ, J. – FUFAĽ, I. 2018. *Štátna služba a služobný pomer príslušníkov Policajného zboru*. Bratislava : Wolters Kluwer, 2018. 764 s. ISBN 978-80-8168-980-02.

MIŠEKOVÁ, V. 2000. Vplyv profesijnej činnosti na zdravie policajtov. In Kolektív autorov: *Profesia policajta*. Bratislava : Akadémia Policajného zboru, 2000. 250 s. ISBN 80-8054-124-8.

MÜHLPACHR, P. 2005. Měření kvality života jako metodologická kategorie. In: *Kvalita života a rovnosť príležitostí – z aspektu vzdelávania dospelých a sociálnej práce – zborník príspevkov z vedeckej konferencie s medzinárodnou účasťou*. Prešov: FF PU, 2005. 899 s. ISBN 978- 80-8068-425-1.

MURDZA, K. 2018. Faktory stabilizácie Policajného zboru. In *Aktuálne otázky regrutácie a stabilizácie personálu v ozbrojených silách, bezpečnostných a záchranných zboroch – zborník príspevkov z medzinárodnej vedeckej konferencie*. Liptovský Mikuláš : Akadémia ozbrojených síl generála M. R. Štefánika, 2018. s. 22-36. ISBN 978-80-8040-562-5.

TIMORACKÝ, M. 2002. Kvalita života. In: *Vízia vývoja SR do roku 2020*. Bratislava: Veda, 2002, s. 196-199. 267 s. ISBN 80-88935-42-3,

TITTLOVÁ, M. – MEDELSKÝ, J. 2017. *Zákon o Policajnom zbore*. Komentár. Bratislava : Wolters Kluwer, 2017. 369 s. ISBN 978-80-8168-577-4.

TOKÁROVÁ, A. 2003. *Sociálna práca: Kapitoly z dejín, teórie a metodiky sociálnej práce*. Prešov: Prešovská univerzita, 2003. 572 s. ISBN 978-80-9683-675-7.

VAĎUROVÁ, H. – MÜHLPACHR, P. 2005. *Kvalita života: teoretická a metodologická východiska*. Brno: Masarykova univerzita, 2005. 145 s. ISBN 978-80-210-3754-7.

WHO. 1997. *Programme on Mental Health – Measuring Quality of Life*. Geneva: WHO, 1997. [online] [Cit. 2022-05-15] Dostupné na: <https://www.who.int/mental_health/media/ 68.pdf>

WHO. 2020. *Assembly of Parties of the International Development Law Organization*. Geneva: WHO Director General Speech, 2020. [online] [Cit. 2022-05-15] Dostupné na:

<https://www.who.int/director-general/speeches/detail/assembly-of-parties-of-the-international-development-law-organization>

Zákon č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov

Zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov

Zákon č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Zákon č. 73/1998 Z. z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície.

Zákon č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Key words: Police force, quality of life, police officers, society, security, health, healthcare.

Summary

One of the most important tasks of each state is to ensure the security and defence of its sovereignty, independence, territorial integrity, inviolability of state borders and the security and protection of its people, their lives, fundamental human rights and freedoms and their property and environment. The Police Force, together with other armed security and rescue corps, play a significant role in ensuring the fulfilment of these tasks. It also covers the protection of society and individuals against dangers to public order and security, tasks in detecting criminals, tasks in the internal administration, traffic management sectors, as well as tasks relating to the police, which result from the Slovak Republic from various international agreements and obligations. This wide range of very important and demanding tasks is performed by members of the Police Force.

Therefore, examining the quality of their lives is extremely important not only because they are state employees performing the above tasks in favour of ensuring the internal security of the Slovak Republic, its internal public order, and the protection of its citizens, but also because their working and non-working environment has been gradually, with the development of society, changing. In all the areas of the society, changes are taking place and have a greater or lesser, positive, or negative impact on the quality of life of police officers and their families. There are also qualitative changes in working life and working conditions, which also have an undeniably significant impact on the overall quality of life of members of the Police Force.

For this reason, the primary goal of the study is to draw the attention of professionals and lay public to research issues that are directly related to how the members of the Police Force assess their overall health and the health care provided to them. In this sense, as well as in line with the principles of scientific research and the ongoing dynamic changes in the surrounding environment, finding answers to questions closely correlates with the constant need to know and evaluate current developments in police officers' quality of life, as well as relevant indicators and factors.

doc. Ing. Radoslav Ivančík, PhD. et PhD., MBA, MSc.
Katedra informatiky a manažmentu
Akadémia Policajného zboru v Bratislave

Sklabinská 1, 835 17 Bratislava 35
e-mail: radoslav.ivancik@akademiapz.sk

Recenzenti: pplk. doc. JUDr. Mgr. Janka Hašanová, PhD.,
Dr. h. c. Dr. Petr Rožňák, PhD., MBA, MSc.